

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΚΟΣΜΗ

ΣΤΑ ΤΡΙΣΤΡΑΤΑ

(Συνέχεια και τέλος)

ΑΠΟ μονοπάτι σε μονοπάτι, έφτασε στο μαντροκαθισό του στη Μπλεχτή. Πότισε τα πρόβατά του θιαστικός κάττω στον ποταμό, τα ξαπόλυσε ύστερα στο χωράφι του για να βοσκήσουν, έπήρε τα δυό του θώδια, που τα ήθελε για να κάμη ζευγάρι στο χωριό, έκαβαλλίκεψε κι' έφυγε. Δεν μπορούσε πειά να τρέχη όπως πρώτα. Είχε μπροστά του τα θώδια και τα έκραζε κι' έπήγαιναν σιγά-σιγά. Μά δεν ήταν πειά και τόσο τρομαγμένος. 'Η νύχτα είχε προχωρήσει κι' έπιστευε πως σε λίγο θα χάραζε ή 'Ανατολή. Δεν εξεχνούσε όμως κι' ό,τι είχε συναντήσει στο δρόμο του, στο τρίστρατο της Παναγιάς.

Δέν άργησε να φτάση κοντά στο χωριό. Κατέβη πειά στο Μοναστήρι που είχε στα φυρόγια. Δεν είχε όμως χαράξει ακόμη. 'Η ψυχή του Φιλίππη έπλημμύριζε από χαρά, επειδή μ' όλα που τον θρήκανε αυτή τη νύχτα, κατώρθωσε να φτάση γρήγορα στο χωριό. 'Ετσι θα ήταν έτοιμος και φρέσκος άμα θα εφθανε κ' ή 'Αθούσα. Μά ή καρδιά του έτρεμε. Είχε να περάση ακόμη, πριν φωνάξη ο πετεινός, ένα τρίστρατο μπροστά στο Μοναστήρι. Και δεν μπορούσε να τρέχη, γιατί είχε μπροστά του τα θώδια.

Μόλις έφτασε στο τρίστρατο, άκουσε βιολιά να παίζουν ένα άγνωστο σκοπό, μά πολύ γλυκό. 'Εκαρφώθηκε στο μουλάρι του, που κι' αυτό ήταν τρομαγμένο κι' εφώναζε στα θώδια του και τα κεντούσε με τη βουκέντρα.

Τώρα έβλεπε σαν ήσκιοις, τρομακτικά φωτεινούς μέσα στο σκοτάδι, μια συντροφιά από κορίτσια, που έχορευαν χωρίς να πατούν στη γή και τινάζοντας τα πλούσια μαλλιά των σε κάθε βόλτα του χορού των, τον εκύτταζαν και του γελοούσαν.

Τα θώδια του έπροχωρούσαν σιγά με σκυμμένα τα κεφάλια. Μάτια τα κεντούσε ο Φιλίππης. 'Αξαφνα όμως, είδε μπροστά του πως δεν έχει μόνο τα δύο θώδια ήταν κι' ένα τρίτο, πιο μεγάλο πού, πηγαίνοντας μαζί με τα άλλα, έγύριζε και τον εκύτταζε με βλέμμα σύφλογο, άγριο, σαν να ήθελε να στραφή να τον χτυπήσει. Κι' αντίκρι, μέσα σε κάτι άγριοτοπιές, ένας τράγος πελώριος επάνω σ' ένα βράχο, πηδούσε κι' όλο τον έπλησίαζε.

Κι' ή νύχτα ήταν ακόμη βαθεία. Δεν είχε λογαριάσει ο Φιλίππης, όταν ξεκινούσε από το Βαθύ, καλά τα σημάδια στον ουρανό, δεν είχε χαράξει ακόμη δεν είχε λαλήσει ο πετεινός, που σκορπίζει όλα τα κακά που τριγυρίζουν στα τρίστρατα και πειράζουν τους στρατοκόπους. 'Εβλεπε γύρω του αυτή την έξωτική συντροφιά κ' ήταν παγωμένος. Δεν είχε από πουθενά καμιά ελπίδα. 'Όταν εκέντριζε τα θώδια του, έβλεπε το ξένο που βρέθηκε μπροστά του να στριφογυρίζει θυμωμένο, ν' ανεμίζει την ουρά του, να γυρνά κατ' επάνω του κι' ο τράγος, άγριος κι' αυτός, προχωρούσε πηδώντας να τον χτυπήσει.

Αυτή την ώρα την τρομακτική δεν ήξερε ο άμοιρος αν βρίσκεται στη γή ή στον ουρανό, ή στα καταχθόνια. Τον έτριγύριζε ένα κακό, που του είχε σαλέψει το λογικό, που του είχε σταματημένη την καρδιά. Μόνο τα μάτια του, σαν γυαλωμένα, εκύτταζαν ό,τι γινόταν γύρω του.

Κρατούσε ώστόσο το καπίστρι του μουλαριού του κι' όλο πήγαινε. Και μέσα σ' αυτή, την τρομάρα του, σαν περίπαιγμα σατανικό, ή κοπέλλες που πήγαιναν μπροστά, ήσκιοι πανέμορφοι, έχορευαν ακολουθώντας τους ήχους των βιολιών, που έπαιζαν σκοπούς άγνωστους, χωρίς να φαίνονται από πουθενά οί απόκοσμοι βιολιτζήδες. 'Ηταν πειά κοντά στην άνηφοριά, που άμα την περνούσε, θα έφτανε στο χωριό. Λίγο ακόμη και θα ήταν σωσμένος. Μά θα προλάβαινε;

Ο παπᾶ - Νικόλας ο Κόλλυθος, έκανε τις λειτουργίες του πιο πρωί από όλους τους παπάδες. Κοιμώνταν με τις όρνιθες κι' έ-ξυπνούσε πριν λαλήσουν οί πειεινοί. Είχε κι' εκείνη την αύγή να λειτουργήση στον 'Αη-Στάθη της Σκάφης κι' έπήγαινε πριν χαράξη, για το ξωκκλήσι.

Ο παπᾶς, μόλις ήταν ξεκινημένος από το σπίτι του. Ο Φιλίππης πάλι, ξαγρυπνημένος, κυνηγημένος από τα στοιχειά όλη τη νύχτα, πολιωρημένος εκείνη τη στιγμή από τα θαιμόνια, που λίγο ακόμη και θα του καναν μεγάλο κακό.

'Αντάμωσαν οί δυό στρατοκόποι. Ο παπᾶς, μη βλέποντας τίποτε, χαιρέτησε τον Φιλίππη, τον έκαλημέρισε. Ο Φιλίππης, παραλυμένος, μόλις άφησε μια λέξη, που δεν ήξερε αν ήταν καλημέρισμα ή φωνή τρομάρας. Ο παπᾶς, που πήγαινε για λειτουργία κι' έβαστούσε μαζί του τις προσκομιδές και τα ιερά του, δεν μπορούσε να σταματήσει και να μιλήσει. Κι' ο Φιλίππης που ένοιωσε μια παρηγοριά μ' αυτό το συναπάντημα, εξακολούθησε να προχωρή. 'Αξαφνα, είδε κάτι και άκουσε κάτι που τον έπαρηγόρησε, μά και τον έτρόμαξε.

Μια λάμψη θεόρατη τον άφησε και είδε λαμπροστολισμένες τις κοπέλλες που χορεύαν. 'Ενα μούγκρισμα του θωδιού, που είχε κολλήσει κοντα στα δικά του αντίχρησε. Ο τράγος, σαν να είχε φτερά, έπήδηξε από τη μια μεριά του δρόμου στην άλλη κι' έτρεφτηκε επάνω στο μουλάρι του. Και ύστερα σκοτάδι βαθύ πάλι και ήσυχία νεκρική έκυριάρχησε γύρω του. Ο τρομαγμένος νυχτοπόρος έκοντοστάθηκε αλαφιασμένος. Μέσα σ' αυτή την ήσυχία, δεν άκουγε παρά μόνο τα βαρεία θήματα του παπᾶ-Κόλλυθου, που έπήγαινε στον 'Αη-Στάθη.

Ο Φιλίππης είχε κάμει πειά τα πρώτα θήματα του άνήφορου για το χωριό. 'Ηταν τώρα προσηλωμένος ολόκληρος στο σημείο που είχε ιδή τη λάμψη με τις κοπέλλες, που είχαν χαθή δια μιας μαζί με τ' άλλα ξωτικά, που τον είχαν συντροφέψει τόσο τρομακτικά στο τρίστρατο. 'Όλα χάθηκαν δια μιας από τα μάτια του. Λες κι' εσχίστηκε ή γή και τα ήπιε.

* * *

'Ηταν πειά στο χωριό φτασμένος.

Μπροστά στον 'Αη-Νηλιά, το Χαμηλό, κατέβηκε ο Φιλίππης από τον καθάλλα του. Τα θώδια του σταμάτησαν και το μουλάρι του τον έπεριμένε. 'Αναψε τα καντήλια του, προσευχήθηκε μπροστά στην εικόνα του Χριστού κι' ξεκίνησε για το σπίτι του.

Με το κλείσιμο της πόρτας της εκκλησιάς, άντήχησε ή πρώτη φωνή του πετεινού, που την ακολουθούσαν κι' άλλες. 'Ηταν αύγή πειά. 'Η 'Ανατολή έρρόδιζε. Ο αυγερινός ήταν ψηλωμένος.

Οί χωριανοί που τον συναντούσαν, τον έκαλημέριζαν. Κανείς δεν ήξερε τί έτράβηξε όλη τη νύχτα, μά και σε κανένα δεν έλεγε τίποτε. 'Η γλώσσά του ήταν ακόμη δεμένη.

'Όταν έφτασε στο σπίτι του, είδε τη μάννα του έξω στην αυλή τρομαγμένη. 'Ετρεξε κοντά του, τον βοήθησε να κατεβή από το μουλάρι και τον άγκάλιασε.

Δεν τον ρώτησε τίποτε. Του έκαμε θραστικό να ζεσταθή, έπήρε τα θώδια του και το μουλάρι μοναχή της και τα ώδήγησε στο σταύλο κι' έγύρισε ύστερα στο σπίτι, έκάθησε κοντά του και τον εκύτταζε στα μάτια, περιμένοντας να της μιλήσει.

Αυτός όμως δεν έμίλησε για ό,τι πέρασε, ό,τι είδε. Κινδύνεψε όλη τη νύχτα. Δεν μπορούσε να μιλήσει. Κι' έτσι άμιλητος έγειρε στο σοφά και είπε στη μάννα του:

— 'Αμα γυρίσουν με την εικόνα του Ταξιάρχη στο σπίτι του γειτόνου μας τ' 'Αντριά, μίλησέ μου.

'Η καμπάνες σημαίνουν από τη μια άκρη του χωριού ως την

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ ΑΓΓΛΙΚΟ ΧΙΟΥΜΟΡ

Ὁ μικρὸς Μπίλλυ. Μαμά, ἔλεγε χθές στή φίλη σου, ... ὁ μπέμπης μὰς ἔχει τὰ δικά σου μάτια καὶ τὴ μύτη τοῦ μπαμπᾶ.

— Ναι, ἀγόρι μου.

— Πρόσεξε, λοιπόν, γιατί τώρα ἔχει τὰ δόντια τοῦ παπποῦ... κι' ἂν τὰ σπάσῃ ὁ παπποῦς θὰ θυμώσῃ!

***

Ἡ Μίς Χάγκ. — Ἀπὸ τότε ποὺ ἔγινε εἴκοσι-ἔξη χρόνων, κρατῶ μυστική τὴν ἡλικία μου.

Ἡ φίλη της. — Θὰ προδοθῇς μόνη σου καμμιά μέρα. Θὰ τὸ δῆς.

Ἡ Μίς Χάγκ. — Ποτέ! Ὅταν μιὰ γυναῖκα κατορθώσῃ νὰ κρατήσῃ ἕνα μυστικὸ εἴκοσι χρόνια, ὅπως ἔκανα ἐγώ, μπορεῖ νὰ τὸ κρατήσῃ γιὰ πάντα.

***

Ὁ εἰσπράκτωρ τῶν τηλεφώνων. — Ἀρνεῖσθε λοιπόν, κύριε, νὰ πληρώσετε τὰ 214 τηλεφωνήματα, τὰ ὁποῖα ζητεῖ ἡ ἐταιρεία ἀπὸ σᾶς;

— Ἀπολύτως!

— Ἀλλὰ, κύριε, πῆτε μου τοῦλάχιστον ποῖο εἶνε τὸ παράπονό σας;

— Ὅτι... δὲν ἔχω τηλέφωνο στὸ σπίτι μου...

***

Στὸ ρεστωράν!

Τὸ γκαρσόνι. — Ἡ μπριζόλα ποὺ σᾶς ἔφερα, κύριε, ἦταν ψημένη μὲ τὸ ηλεκτρικόν.

Ὁ πελάτης. — Τώρα ἐννοῶ, γιατί ἐνοιῶσα τέτοιο κλονισμό, ὅταν τὴν ἄγγιξα!

***

Ὁ νευρασθενικὸς πελάτης. — Τί νὰ σᾶς πῶ, γιὰτρέ, ἔτσι μοῦ ἔρχεται συχνὰ ἡ διάθεσις ν' αὐτοκτονήσω. Τί νὰ κάνω;

Ὁ γιατρός. — Ἐχετε ἐμπιστοσύνη σὲ μένα. Εἶνε δική μου φριτίδα αὐτό...

***

Σύμφωνος.

Ὁ προϊστάμενος (στὸν νέο υπάλληλο). — Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι ἡ δουλειὰ τοῦ γραφείου μας ἀρχίζει στὶς ἑννῆς.

Ὁ υπάλληλος. — Ὡραία! Ἄν δὲν ἔχω ἔρθῃ ὡς τίς ἑννῆς, μπορεῖτε ν' ἀρχίσετε τὴ δουλειά, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ με περιμένετε.

ἄλλη. Φέρνουν τὸν Ταξιάρχῃ ἀπὸ τὸ Βαθύ, γιὰ νὰ τὸν ἀφήσουν στὸ σπίτι τ' Ἀντριά ποὺ θὰ τὸν γιορτάσῃ τοῦ χρόνου.

Ἀπ' ὅλα τὰ σπιτία ἡ γυναῖκες λιθανίζουν τὴν εἰκόνα.

Ἡ συνοδεία ἔφτασε στὸ σπίτι ποὺ περίμενε τὴν εἰκόνα. Ὁ Γιάνναρος κρατώντας τὸ ἅγιο εἰκόνημα, ἐμπῆκε στὸ σπιτί, τὸ ἄφησε μὲ σεβασμὸ στὸν τόπο ποὺ εἶχαν ἐτοιμάσει, ἐπροσκύνησε καὶ εἶπε:

— Μὲ γειὰ νὰ τὸν γιορτάσῃς!

— Μὲ τὸ καλὸ νὰ τὸν ξαναγιορτάσῃς, τοῦ εἶπε ὁ Ἀντριάς.

Ἀπ' ὅλη τὴ συντροφιά μόνον ἡ Ἀθοῦσα δὲν εὗρισκε ἡσυχία. Τὰ μάτια της ἦταν καρφωμένα στὸ σπιτί τοῦ Φιλίππῃ. Περίμενε ν' ἀνοίξουν καὶ νάρθῃ κι' αὐτὸς μὲ τὴ μάνα του, νὰ εὐχηθοῦν.

***

Σὲ λίγο ἐβγήκε κι' ὁ Φιλίππῃς μὲ τὴ μάνα του, μὰ πρὶν πᾶνε στὸ σπιτί τ' Ἀντριά ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησιὰ τῆς γειτονιάς, στὴν Παντάνασσα. Ἡ Ἀθοῦσα τοὺς εἶδε καὶ τοὺς ἀκολούθησε.

Ὅταν βρέθηκαν κ' οἱ τρεῖς κλεισμένοι στὴν ἐκκλησιὰ, ξέσπασε ὁ Φιλίππῃς σ' ἕνα κλάμα ποὺ ἔρράγιζε πέτρες.

Ἡ μάνα του τοῦ εἶπε:

— Μέσα στὰ θαθεῖα τῆς νύχτας μ' ἐξύπνησε ἕνα βοῦγδι ποὺ κουτουλούσε τὴν πόρτα. Ἀκουγα θιολιά, ποὺ δὲν ἤξερω τί σκοποῦ ἔπαίζανε. Ἀνοῖξα τὰ μάτια μου καὶ εἶδα στὴν αὐλὴ μιὰ λάμψι ποὺ μοῦ πῆρε τὸ φῶς μου.

Ἡ Ἀθοῦσα ποὺ ὅλη τὴ νύχτα ἔτρεμε ἀπὸ τὴν κακὴ προαίσθησι, ποὺ τὴν ἐβασάνιζε τοῦ εἶπε κι' αὕτη:

— Σοῦλεγα, Φιλίππῃ μου, πῶς δὲ θέλω νὰ φύγῃς. Μοῦ γινόντανε σημάδια.

Κι' ὁ Φιλίππῃς, ἡσυχος πειὰ, τοὺς εἶπε:

— Ὁ παπᾶ-Νικόλας ὁ Κόλλυθος μ' ἔσωσε. Ἄλλη ὥρα θὰ σᾶς τὰ διηγηθῶ.

Ἐγονάτισαν ὕστερα καὶ οἱ τρεῖς, εὐχαρίστησαν τὴν Παναγιά τὴν Παντάνασσα κι' ἐγύρισαν ὕστερα στὸ σπιτί, ποὺ ἦταν ἡ γιορτή.

Ποτὲ δὲν εἶχε νεῖος τὸ κέφι καὶ τὴ λεβεντιά ποὺ εἶχε ἐκείνη τὴν ἡμέρα ὁ Φιλίππῃς.

Καμμιά νεῖα δὲν ἐχόρεψε σὰν φτερό κι' ἀκούρατα, ὅπως ἐχόρεψε ἡ Ἀθοῦσα μὲ τὸ Φιλίππῃ της.

Ἐνίκησαν τὸ Χάρο καὶ τὰ δαιμόνια.

Κι' ἔταξαν πῶς τὸ ἐρχόμενο θὰ πάρουν σπιτί τους, ζευγαρωμένοι πειὰ τὸν Ταξιάρχῃ γιὰ νὰ τὸν πανηγυρίσουν.

Σίφους.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΚΟΣΜΗΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ

(Ἀπὸ τὸ «Γκιουλιστάν» τοῦ Σααντῆ)

Γύρισα ἀπὸ ταξίδι μακρυνὸ
κ' ἠθέλησα νὰ ξαναῖδῶ τὴν κόρη
π' ἀγάπησα, — κι' ὡς τώρα ποὺ πονῶ,

Γιατὶ ὁ φτωχὸς νὰ μὴν τὰ θυμηθῶ
τὰ λόγια τοῦ Σοφοῦ; «Στὸ χιονοβόρι,
σὲ κλώνια δίχως φύλλα μὴτ' ἀνθό,

δὲ στήνουν τὴ φωλήα τους τὰ πουλιά.
Καὶ πρὶν σκεφθῇς γι' ἀγάπες, στὸν καθρέφτη
κύτταξε πρῶτα τ' ἄσπρα σου μαλλιά».

Κ' ἡ κόρη, σὰ μ' ἀντίκρυσσε, σιωπᾶ
στοχαστικὴ ἡ ματιά της χάμου πέφτει,
κι' ἀποτραβιέται — ἄλλοι στὸν π' ἀγαπᾶ!

Τριγύρω μας ὁλόχρυσά μελίσσια
κυκλωτικά, στοῦ ἀγέρα τὸ κρυστάλλι,
χόρευαν μ' ἀνοιξιάτικα μεθύσια...

Δὲ μίλησα γιὰ «χρόνια», κι' οὔτε πάλι
τῆς μίλησα πῶς εἶχα ἀπὸ καιρὸ
τ' ὠραῖο μου περβόλι νὰ χαρῶ:

Ἀπ' ἀνοιχτὰ πελάη καὶ μαῦρες μπόρες
μ' ὠδήγησαν ταξίδια ἀλαργινὰ
σ' ἀπέλαστους γιαλοὺς καὶ σ' ἄγριες χῶρες!

Καὶ ξαπλωτὸς στῆς ἐρημιᾶς μιὰν ἄκρη,
ποὺ ἐπύργωνε τὴν ἄμμο σὲ θουνά,
ξάνοιγα ἀστέρια ἀγνώριστα, στὰ μάκρη...

Ἐκεῖ κ' οἱ ἀνέμοι, πιὸ δυναμωμένοι
κι' ἀπ' τὸ Μεσάδ, τῆς ἄμμου οἱ ἀδρεφοί,
μοῦ ἐχάραξαν τίς ζάρες στὴ μορφῇ.

Ὅμως τὸ ρόδο πάντα ρόδο μένει...

Καλὴ μου, ἄλλοι θὰ στύψουν τὸ κρασί,
ἀπ' τὸ χιλοῖδρωμένο μου τὸν τρύγο,
κι' ἄλλοι θὲ νὰ τὸ πιοῦνε λίγο-λίγο...

Μὰ ἐσύ, γλυκειά μου ἀγάπη, στέρξε, ἐσύ,
ἡ ἀμίλητη καὶ χαμηλοβλεπούσα,
νὰ σοῦ μιλήσω, σὰν ποὺ σ' ἀγαποῦσα...

Αὐτὰ συλλογιζόμουν κρυφά,
μὰ δὲ ξεμολογήθηκα σ' ἐκείνη.
Τί νὰ τῆς πῶ; θυμόμουν μὲ ὀδύνη
τὰ παραπάνω λόγια τὰ σοφά.

ΤΟ ΚΡΑΣΙ

Βασιλοπούλα στέκει καὶ κυττᾶ:

Στὴ στράτα ἀργοπερνᾷ κάποιο ζευγάρι,
μιὰ νεῖα, νεράιδα, κι' ἕνα παλληκάρι,
λεβέντης, ποὺ ἀπ' τὴ μέση τὴν κρατᾶ.

Δυὸ κυπαρίσσια, ποὺ ροδῶνας σμίγει!...

Καὶ λέει ἡ βασιλοπούλα: —Γιὰ δὲς χάρι
στὸ λύγισμά τους, — τ' ὄνειρο πρὶν φύγῃ! —
Σὰν ποῖο κρασί τὸ νοῦ τους νάχη πάρει;

—Βασιλοπούλα, τέτοιο ἕνα κρασί,
νὰ δίνη τόση χάρι περισσὴ
τρυγοῦν καὶ πίνουν μόνο στὴν Περσία.

Πολλὰ κρασιά ἔχω πιεῖ κι' ἔχω μεθύσει
παντοῦ στὴ γῆς, σ' ἀνατολὴ καὶ δύσι,
δὲν τρίκλιζα ὅμως πάντ' ἀπὸ εὐτυχία...

Μεταφρ. ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ